

PEST, I. félév.

13. szám.

Márczius 30. 1871.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni.

Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr.

A pályázatok beiktatásaért tíz sorig minden egyszeri fölvetelért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f. ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítatik.

Az 1870-ki karácson.

(Vége.)

III. Estély. — Apró-Szentek napján.

Szívemből üdvözlöm t. plebánus urat jó tanítónkkal együtt, kik az ifjuság élén szegény hajlékomat személyesen megtisztelik. Csak igaz marad az, hogy a jó pásztor nem hagyja el juhait, örömet van velök mindenütt; mert tudja, hogy szavát ismerik, s hallgatják őt. Üdvözöllek titeket is reménydus növendékeink, kik szorgalmasan jártok a tanodába, s ott, mint a fűrgé méhek, szedegetitek össze lassankint mindazon ismereteket, melyek gyümölcsökké válnak, mint tinmagatok, mint másokra nézve. Nem felejtkeztem meg rólatok, hoztam számátokra ajándékot, és pedig oly mennyiségben, hogy mindegyik részesíthetessék belőle; a jók, hogy még jobbak legyenek, a hibásak pedig, hogy javítsák meg magukat.

Mindenek előtt Nagy Péter, te a kitünők közt első vagy, jer ide mellém, s beszélj el nekünk: mi nyújtott anyaszentegyházunknak okot az apró-szentek ünnepére?

Felelet: A történetét világosan és érthetőleg elénk adja sz. Máté apostol és evangélista könyvének II. részében mondván: Miután született volna Jézus Judának Betlehemében Heródes király napjaiban, bölesek jöttek napkeletről Jeruzsálembe, kérdvén: Hol vagyon, a ki született, a zsidók királya? láttuk esillagát keleten, s imádni jövének őt. Heródes erre megháborodék és egész Jeruzsálem vele egyetemben. És összegyűjtvén a papi fejedelmeket s népnök írásmondóit, kérdezősködék tőlük: hol kellene születnie a Krisztusnak? Azok pedig felelének:

Judának Betlehem városában; mert ekként iratott meg Mikeás prófétától: És te Betlehem Juda földje semmikép nem vagy legkisebb Judának fővárosai kö-

zött, mert kebeledből jó ki a vezér, ki az én népemet Izraelt kormányozni fogja.

Akkor Heródes titkon hívatván magához a bölesek- ket, szorgalmasan kitudakozá tőlük a megjelent csil- lagnak idejét, és elküldvén őket Betlehembe monda: menjetek el és kérdezősködjetek szorgalmasan a gyer- mek felől, és ha megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is oda jövéim imádljam őt. Kik meghallgatván a ki- rályt, elmenének, s ime a esillag, melyet láttak keleten, kalauzoló őket, míg eljutottak azon elyre, hol a gyer- mek vala. És bemenvén a hajlékba, megtalálák a gyer- meket az ő anyjával Máriával, s leborulván imádták őt, és ajándékaikat bemutaták neki. Álmokban azonban intetvén, hogy vissza ne mennének Heródeshez, más uton tértek tartományaikba.

Az Ur anygala pedig Józsefnek megjelent álmá- ban, mondván: kelj fel és vedd a gyermeket anyjostól, fuss mielőbb Egyiptomba, s maradj ott, míg szólni fo- gok, mert Heródes keresni fogja a gyermeket halálra. Ekkor észrevevén Heródes, hogy kijátszatott a bölesek- től, fölötte megharagudott, s elküldvén embereit, álta- luk megölete Betlehemben s vidékén minden két éves és azon alul való kisdedeket.

Ime ezen szomorú esemény adott alkalmat a kath. egyháznak arra, hogy a jelen napot a vértanuk virá- gának emlékére különösen megülje. — Helyesen adta elő édes fiam! szólt közbe a zarándok. Vedd tőlem a sz. Péter apostol képét, kit a keresztségben nyertél pártfogóul, ugy szintén ezen olvasót is, mindkettő maga ő Szentsege által van megszentelve.

Szabó Pál! te is a kitünők közé tartozol, szá- modra hoztam a sz. Pál apostol képét olvasóval együtt. Sz. Pál ugy tiszteltesd egyházunkban, mint egyike a legjelesebb apostoloknak; mondd el röviden életét.

Felelet: Pál zsidó szülöktől származott, kik Tar-

susban (Cilicziában) laktak, s római polgári joggal bírtak, mely örökségül reá szállott.

Nevelése már korán tudós irányt kapott, s Jeruzsálemben, hová fiatal korában ment. Gamaliel, egy Jézus idejében élt leghíresebb Rabbinak, oktatása által a zsidó könyvek magyarázásába beavattattott. Míkép levelei mutatják, a görög költők s bölesek munkáiban nagy jártassága volt, s e mellett a zsidó tanítók szokása szerint mesterséget is űzött, melylyel kereste utazása közben élelmét.

Igy tanítói pályára készítettévén, Jézus halála után nemsokára, mint a farizeusok felekezetének tagja, s a keresztény községek üldözője, nagy tüzzel dolgozott a kereszténység kiirtásán, mely szomorú foglalkozásának s buzgalmánának több nyomaít találjuk az apostolok eseményeinek könyvében. Ép utban volt, így adatik elő többi között, a zsidó főtanács meghatalmazó levelével Damascus felé, a keresztények elfogatására, midőn egy égi jelenet ellenkező gondolkozásra s arra vitte őt, hogy a kereszténységet más szempontból tekintse, s a keresztény tanítókhöz folyamodjék, miszerint a keresztény hitvallás felséges voltáról meggyőző ismeretet szerzhessen magának.

Ezen hirteleni, Isten rendelésére történt megtérését azzal peccsételte meg, hogy előbbi Saul nevét Pál névvel cserélte fel, s apostoli hivatalnak szentelte életét oly lelkesedéssel, mely a legnagyobb nehézségeket is meggyőzte. Arabia, Syria, Kisázsia, Görögország, s a földközi tenger szigetei tanúi voltak fáradhatlan munkásságának, melylyel azokban a keresztény hitvallást terjesztette.

A hova csak ment, mindenütt iparkodott keresztény községeket állítani és szervezni. Az antiochiai, efezusi és jeruzsálemi községekre nézve nagy érdemeket szerzett tanításával, s a szegényebbek számára szedet alamizsnával. A filippi, korinthusi, galatai és thessalonikai községek, mint alkotójokat tisztelték őt, s az új szövetségi szentírásban foglalt levelei, melyeket az említett, és Görögországnak s Kisásiának más nevezetes városaiban levő községekhez, sőt Romába is küldött, eléggé bebizonyítják, mily atyai gondoskodással viseltetett irántuk.

Többizben megfordult Romában oly sikerrel, hogy számos főbbeket nyert meg a keresztény vallásra, míg 66-ban lefejeztetett s örökre vértanu-koszorúval ékesítetett.

Egy apostol élete sem oly teljes kiváló történetekkel, dicső tettekkel, nehézségekkel s rendkívüli körülményekkel, mint ezen nagy férfiúé, kitől ellenségei se tagadhatták meg a ritka lelki adományokat, alapos és széles ismereteket, a keresztény hitvallás belsejébe való mély behatást s tanítói ügyességet, feddhetetlen erkölcsöt, lelki nagyságot, valódi áhitatosságot és hitbeli erőt, mely minden szavaiból és tekintetéből kitündöklik. (L. „Ismeretek tárá.“ 1844. IX. köt.)

Ugy van fiam! mondá a zárándok — dicséretedre válik a bátor, nyílt és értelmes szaválás.

Bar na Boriska! a leányok között, mind viseletre, mind tanulásra nézve te méltán az első vagy. Átadom ezzel neked szűz szent Borbála képét egy olvasóval

együtt. — De már tőled szeretnék hallani valamit az olvasóról.

Felelet: Az ájtatoskodásnak régi, nagyon régi neve a ker. katolikusok közt az olvasón való imádkozás; mert kezdettől fogva szokott dolog volt a híveknél, hogy fontos okoknál fogva bizonyos számú imádságokra kötelezték magukat, mit hogy el ne hibáznának, néhány kövecs vagy golyó által tarták eszükben a már végzett imák számát.

Későbbi időben zsinórra fűzték az emlékeztető ima-jeleket, melyeknek száma hol nagyobb, hol kisebb lett. — Így látjuk most is, hogy némely olvasóban nem ötvenhárom üdvözet van, hanem hatvanhárom; mert úgy gondolkoznak némelyek, hogy szűz Mária teljes életének emlékeztetőre, ki 63 évig élt, illendő 63 üdvözetet mondani. Némely olvasóban 70 üdvözet vagy, t. i. a boldog asszony hét örömeinek és hét fájdalmának emlékére. Vannak még hosszabb olvasók is, melyeket a nagyobb buzgóság szokott használni. Ennek indokait most mellőzöm, általában csupán azt jegyezvén meg, hogy két fő jó oka van annak, melyért a hívek az olvasót kezdék mondani.

Első: mert Üdvözítőnk számtalanszor int bennünket a gyakori könyörgésre.

Második: mert a kik könyvből nem imádkozhatnak, azoknak mintegy imakönyvök az olvasó.

Jelenben ugyszólván közönségesen használt olvasóink szerzőjéül sz. Domonkos tartatik, ki a 13-dik század elején élt és működött leginkább Franciaországának déli részein.

Akkortáiban is szintén szomorú események színhelye lön ez ország: istentelenség, hitlenség, tudatlanság, vadság és féktelenség oly mértékben mutatkoztak minden oldalról, hogy a keresztény hitvallás és erénynek tösgyökerestől kiirtásától lehet tartani. — Több tartományokat az ellenségek erőszakkal hatalmukba kerítették.

Ázsiában, Afrikában és Spanyolország nagy részében mohamedánok uralkodtak, Frankhon déli részében pedig az Albiga várostól nevezett eretnekek garázdálkodtak, s tévelyeket terjesztették. Ezek megtámadák szent hitünknek több fontos tanait és mélyeséges titkait. Tagadták Krisztus isten-emberségét, és azt is állíták, hogy a vétkes pap az uráldozati átváltoztatást foganattal nem teljesítheti. Mítsem akartak tudni a sz.-miseről és szentségekről, szentek tisztéletéről s halottakérti könyörgésről. Uton-utfélen rágalmazták és becsmérelték a boldogságos szűz Máriát, s nem volt egyházi vagy világi elüljáróság, a mely iránt engedelmisséggel viseltettek volna.

Minthogy effélék a sok háboruk miatt is ragályként mindinkább terjedtek napról-napra, sz. Domonkos ezt mélyen fájlván, elhatározta magában, miszerint teljes erejével s hírneves ékesszólásával ellenök föllépend; de mivel a halandói tehetségek elégtelenségét érezte, különösen az apuliai kápolnában a boldogs. Szűz képe előtt Máriának, az egek királynéjának segedelmeért esdeklelt.

A szent hagyományokban olvassuk, hogy a bold. Szűz neki megjelent, vigasztalván őt azzal, miszerint isteni-félelem, hit és ima által bizonyosan győzni fog.

Elkezdte tehát szűz Mária Isten-anya-jának tisztelgetését és segítségül-hívását ajánlani, a tévelygőket igaz bűnbánatra buzdította, jelesen az olvasó-imának oly módja által, melylyel az üdvözlet közepén a Jézus szó után a szent-titkokról emlékezünk meg. Rövid idő alatt annyi sikerét aratta fáradozásainak, hogy a templomok zsufolásig telve voltak oly keresztényekkel, kik a szent olvasót utasítása szerint szívből imádkozták, és százezerenkint tértek vissza a kath. egyház kebelébe. — Azóta a katolikusok közt az olvasó mindinkább kedvessé lett, melynek határozottabb imákozási módját több imakönyvekben föllelhetni, nevezetesen pedig azon szép imakönyvben is, melyet hajdan boldogult nagy emlékü Pázmány Péter bibornok-érsek s országunk primása irt, és a Szent-István-Társulat már több ízben közrebocsátott.

Isten áldja meg mindezekért kedves jó leányom! hangosan és érzékenyülten közbevágott a zarándokok, legbensőbb örömem nyilvánításul azt jegyzem meg itt előttetek kedves növendékek! hogy jövőben évről-évre a jeles tanoncok közül öten fognak ajándokul Pázmányféle imakönyvet kapni. Azért rajta! ügyekeztek gyermekeim. A hozott többi emlékeimet átadom im a tanító urnak, kérvén őt, hogy ossza ki növendékei között...

Nektek pedig jó szülők és hitsorsosim! záradékul még csak ezeket mondom: Nem röpdös-e szívünk, midőn magzataink, kiket a plebános ur és tanító ur ernyedetlen munkával oktat, ily szép és épületes bizonyítványt nyújtottak szorgalmukról. A fölséges Ur Istennek nem adhatunk elég hálát, hogy a sokszorozott ámitások daczára katolikus jellegű iskolánkat híven megtartottuk. Nem is tágíthatunk ebben, míg Krisztusban, és az ő égi kinyilatkoztatásában hiszünk; mert a ker-

kath. hitvallás ügye nem vadkörte, melyben kiki kénye szerint válogathat.

1868-ban egészen új iskolatörvényünk lett. Sajnos! nem mondhatni róla, hogy általa tan- és nevelésügyünk sokat nyert volna. Annyi bizonyos már mindenki előtt, hogy az iskolák czélszerűbb berendezését, s a tankötelesek pontosabb iskoláztatását másképp is lehetett volna sürgetni...

A közös-iskolák eszméje nem talált viszhangra nálunk, sőt itt-ott ártott is; mert a kedélyeket lehangozta egyrésztől, másrésztől meg ellenséges indulatot is keltett a különben egymást szerető honfiak közt. — Kár volt a kereszténységet oly kevésbe venni, melynek sajátkép köszönhetjük mindennemű jobb sorsunkat. — Vannak a tantárgyak közt életbevágóbbak: ilyen péld. mindegyiknek hitvallása, az olvasás, írás-, szaválás- és gazdaság-ismeretek. Ezekon kívül vannak még más tárgyak is, u. m. a természet-tudomány, történelem, rajz, törvényismeret, földismeret és testgyakorlat, melyeket szintén nem szabad egészen elhanyagolni: de higgyék meg a mai világ bölcsei, hogy effélék az iskolafalak közt ritkán jutnak ohajtandó tökélyre, sőt, mit mondok, némi tekintetben sok emberre nézve időjártával fölösleggekké is válnak; hisz azért fizetjük elöljáróinkat és a tisztviselőket, hogy ők mindenben hű kalauzul szolgáljanak, s nekünk, kik jobbadán mezei és kézi munkával foglalkozunk, biztos tájékozást adjanak. Némelyek azt sem tudják, mi akar a közös-iskola lenni? én röviden többek után megmondom, olyan, melyből száműzni ohajtanak minden hitvallást. De már az ilyféle gondolkozókkal soha sem tarthatok.

Mi sem tarthatunk soha — felelének mindnyájan a jelenlevők: Krisztus a mi éltünk, s békeség a kincsünk.

Gózon György.

Az ostrom alatt.

I.

— Isten hozott Janesi! mi ujság a nagy világban? szólt a plebános a belépő katonatiszthez.

— Sok, nagyon sok, tudod-e, hogy tegnap bálban voltam?

— Ugyan ne beszélj.

— Voltam bizony és B. báróval és kedves unokahugával ismerkedtem meg. Nem ismered őket?

— Hogy ne ismerném. A báró bátyja elődöm volt, kitől Helén 20,000 frtot örökölt, a nyugta szekrényemben van, a pénz pedig egy zsidó bankárnál.

— No lám. — De különös ember ez a báró, az egész világot ismeri: kivált a táncmulatságoknak gyakori vendége lehet. Elbeszélte, mint mulat az alsó nép ilyenkor, rosztala azok elerkölestelenedését, pedig ő is egy két olyan megjegyzést koczkáztatott, hogy bámultam e művelt embert.

— Fejétől romlik a hal, a nép a mit ezektől lát, csak azt utánozza. A farsangot Párisban méltán lehetne Sodoma-korszaknak nevezni.

— Vacsora alatt Giraud Maximinről éleztek és valami jelenésről. Semmit se tudsz te ezekről?

— De igen; Giraud Maximin és nővére pásztor-gyermekek voltak 1846-ban, és La Salette hegyén jelent meg nekik a bold. Szűz. Titkot mondott mindkettőjöknek, a melyet csak a pápával tudattak. És mikor olvasta a titkot, felsóhajtott, mert ugymond Franciaországot elsőben éri erkölestelenségeiért az Isten keze.

Azután még hosszan folyt a társalgás; a napi tárgyak forogtak szőnyegen; tíz felé járhatott az idő, midőn Miska a plebános inasa sirva jött be jelentvén, hogy anyja halálosan beteg és az utolsó kenetet ohajtja felvenni. A plebános és tiszt bucsuzott.

II.

— Most már nem tudom mit teszünk, én eleget jártam utána s magad látod mi az eredménye, négy évre bezárták: ez az egész, mintha már avval kárpótolva volna veszteséged, szólt B. báró, egy alacsony sovány emberke, kinek minden vonásán a rosztal használt ifjukur tükröződött, fel és alá járva a disztól fénylő teremben.

— Én mást tettem volna — válaszolt Helén a

kellemdus fiatal hölgy félbeszakítva a darabot, melyet zongorán játszott — mert meg vagyok győződve, hogy a plebános nem lehetett tolvaj.

— S még ez sem elég bizonyíték, hogy elhigyed igazságát; de igaz, előttem a pap több, mint az én szavam, pedig abban kételkedni senki se merjen, mert engem becsületesen tanít igazat mondani, nem pedig a ti koholmánytok.

— Én nem is kételkedem szavad igazságában, de azt csak elhiszed, hogy a bírák ép úgy hibázhatnak, mint magad is?

— Itt kézzelfogható tények bizonyítanak, az inas az előszobában volt mindig, az ajtózár minden a legjobb rendben s csak a szekrény volt feltörve; ő kegyelme azt hitte, hogy ezzel majd bolondnak tartják a világot, de tul jártak az eszén.

A hölgy nagyot sóhajtott, jelentni akarván, hogy nincs meggyőzve, de nem is akar tovább vitatkozni.

— Különbén csak akarj, könnyen segíthetsz a bajon, kezdte ismét a becsületes ember, állj kívánságomra, s nem lesz nehéz elfelednünk a 20.000 frankot.

— Bírod már szavamat, hogy inkább meghalok, semhogy nőd legyek; én neked hálával tartozom, mert régóta magadnál tartasz, de ezen kívánságodba sohasem fogok beleegyezni, válaszolt határozottan Helén.

— Utolsó szavad ez? —

— Igen. —

— No majd akkor kerestünk eszközt, hogy meg is tartsad. — tette hozzá gunyosan a báró, egy heti gondolkodási időt adok, azután kereshetsz más nagybátyát, ki elég udvarias lesz nyakasságnak engedni.

Helén távozott szobájába, s térdeplőjén keresett vigaszt, a nap végső sugarai az ablakon áttörve fűrdöttek könyeiben, de alig pár perc múlva a megnyugvás szárították fel azokat.

III.

1870-dik év júliusában kitört a porosz-francia háború. — A jogos remények legszebbjei lelkesíték a

győzelemhez szokott francia hadsereg fiait, de a Gondviselés másképp határozott.

A legelkeseredettebb esaták a poroszoknak nyujták a babért, míg septemberben a szedani katasztropha fogolylyá tette a francziák császárat.

Folytonos harc és küzdelem, a francziák szakadatlan veszteségei között Párisig nyomult a győzelemtias porosz had; ezt — mint a méhraj a kast — körülzárolá.

Párisban nem a csüggedés, de az elszánt harezi vágy tombolt, élelmiszerekben bőven ellátva vigan várta a felszabadító testvéreket. De esalódott ismét reményeiben, és esalódott rutul. A felszabadítók elmaradtak. Nyomor és inség pusztító karjai terjedtek a gyönyörökben uszott város felé, leggazdagabbjai is éhség- s hidegtől dideregtek. A kitörésekben ismét föl-föllángolt az ősi francia tűz, de ezek is az ellen tulnyomó száma folytán legnagyobbbrést szerencesétlenül ütöttek ki. Végsőt kísérltet meg, egy nagyszerű kitörést rendezvén, minden reményét ebben pontosítá össze, de a porosz minden ágyuját a kapunak — honnan kitörés eszközlendő volt — szegezé és e végső remény is meghiusult.

Az eső folytonosan áztatá a kinzott város utcáit, az ellen tüzétől fölperzselt házak lakói menekültek. — Mi kísérljük B. bárót, ki a bankárral karonfogva, az eső daczára a külső részek felé sietett. Báró és zsidó karonfogva? — Egy udvarra tértek be hosszú menés után s annak pinczében, melyet a zsidó zsebéből kivett kulcsal nyitott föl, eltűntek. — Nagy sötétség terjedt el a pinczében, úgyhogy alig léphettek előre. Végre a zsidó gyertyát gyújtott, mely egy kisebbszerű pinczét világított meg, melyből csekély nyílás vezetett a mérföldekre terjedő földalatti ürbe. — Bányák voltak-e ezek, vagy a régi keresztények temetkezési helyei, nem bizonyos; de nagyon messzire terjedtek a város sánczain kívül.

(Vége következik.)

Lüley János.

Gróf Cziráky János ö nagyméltóságának a katolikus congressus marcius 15-ki ülésében mondott beszéde — kivonatban.

A bevezetés után így szól:

Először is ki kell tűznöm azon főszempontot, melynek minden egyebet alárendelni kénytelen vagyok. Ez t. congressus, a közönséges katolika anyaszentegyház egységének, egyetemességének s oszthatlanságának fölve. Azon elv, melyhez mérnem kell mindent, és csak annyiban járulhatok bármely munkálathoz, a mennyiben ezen nagy egységi és egyetemességi s oszthatlansági elvet semmi tekintetben sértve nem találok. Kifejezte ezt már anyaszentegyházunk keletkezésekor annak egy tagja, ki az anyaszentegyháznak Üdvöztök által történt megalapításának korszakában élve, sőt annak kezdetleges szervezkedő fejlődésébe közvetlen befolyva, ki tehát legközelebb élt azon korhoz, midőn üdvöztök vallásunkat hirdette, t. i. sz. Pál az ephesusiakhoz írt egyik levelében mondván: „egy test és egy lélek, egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Isten és mindenek Atyja, ki mindenek fölött vagyok, és minde-

neken és mindnyájunkban.“ És más helyen a rómaiakhoz írt levelében: „Nincs különbség zsidó és görög közt, mert egy Úrok van mindnyájunknak.“

Ez sugalja nekem azt, hogy azon kapocsnak, mely az egész világon az egyháznak látható feje alatt az egész egyházi testületet a 200 millió katolikust egyesíti és tömöríti, ezen kapocsnak épségben tartása és nem lazítása azon feladat, mit szem elöl tévesztemem nem szabad, és a mihez bármily eljárásban alkalmazkodunk kell; mert e részben előttünk áll az, mit a kis Belgium jelszavában mond: „az egység az erő.“ (Helyeslés.) És valamint a régi római birodalom bármely tagja, a hol csak megjelent, azt mondhatta: romai polgár vagyok, úgy most a kath. ember, bárhol jelentkezék a világ területén, a katolikus érzet egységében s egyetemességében katolikusként vallhatja magát. Ezek alapján összehasonlítván a szönyegen forgó munkálatokat, azon megyőződésre jutottam, hogy igenis a

27-tes bizottság többségének munkálata azon végleges határokat szabja meg, melyeket a kiindulással elfogadott egyetemes-ségi és összetartási elvvel összhangzásba hozhatók. De boesásanak meg, ha egyéni meggyőződés szerint azokhoz sorakozom, kik ebben a végső határt látják, s kik ha a jövő szervezet ezen tulterjeszkednek, épen ezen általam felállított egységi és egyetemességi elvnek megsértését látják. Ez vezet engem arra, hogy a kitűzött elv nyomán a 27-es bizottság munkálatait tanácskozás alapjául elfogadjam, fentartván magamnak, hogy a részletes tárgyalás alkalmakor egyes pontokra visszatérjek, s ezuttal csak azt hangsúlyozom, miben én a többség munkálataitól eltérek.

Szemelött tartva küldöm jogosult kívánatát, de a dolog szükségéről és helyességéről is teljesen meggyőzve, én az országos congressusra választandó képviselők részére a közvetlen választást ohajtom behozni és elfogadni.

En t. congressus mindíg azon nézetet tápláltam, hogy az egyházi és világi hatalomnak egymásmelletti — összhangzó egyensúlyának biztosításától föltételeztetik az egyházi és világi ügyeknek ezirányos és üdvös vezetése és megoldása: azon egyensúlytól, a melyben sem az egyház az állam, sem az állam az egyház fölé nem emelkedik, és a mit a maga idején szent Leo, Anastáz keleti császárhoz írt levelében oly helyesen jellemzett: „Fölséges császár! kettő van, melyek által a világ kormányoztatik, ezek az egyház tekintélye és a császárság hatalma.“

Ezen szabálynak szem elől tévesztése szülte azon sok vizálgodást és bajt, a melynek elharítását ép azon eszmének a maga egész tisztaságában való ujalagos megállapítása által vélem elérhetőnek, és önkormányzati szervezkedésünk munkálatainak az képezi egyik legfényesebb és legtündöklőbb föladatát. — És most mélyen t. congressus legyen nekem szabad áttérnem azon eszmékre, a melyeknek tisztázását az ügy érdekében jónak és üdvösnek tartom. (Halljuk!)

Lehetőleg rövid leszek.

Az autonómiát az autonom szó jellegzi. Autonom annyit tesz, mint önálló. — De az önállásnak bizonyos meghatározása szükséges, hogy kinek irányában önálló. Ezt vizsgálandó, valóban nem vagyok képes megérteni azt, a mit némely tagtársam itt felhozott, hogy most igyekezzünk szerezni önállást az egyház belső viszonyára. Nem vagyok képes azért, mert én az egész egyházat, mint egy egész és egységes nagy testületet tekintem, melynek látható feje a római szentséges pápa, tagjai a püspökök, az egyházi rendek és a világi hívek.

Magában egységet képező testület csak a maga körén kívül álló testületek irányában ohajthat önállóságot kivívni. — Mert ha maga irányában akar önállóságot szerezni, akkor köny-

nyen bekövetkezhetik az, mit Menenius Agrippa a maga idejében a romai polgároknak modott: hogy t. i. a fej, a kezek s a lábak a gyomor ellen fellázadnak. — Mig tehát behatódó okokból meg nem fogok győzteni, hogy itt az egyház irányában is lehet önállóságról szó, anélkül, hogy vagy tökéletes fölözslásra vagy újabb egyházi reformokra vezetne, a melyek természetesen már nem állanának a katholicismus terén, sőt azt alapelveiben megingatnák, ily értelemben el nem fogadhatom az önállóság eszméjét. Hanem az önállóságot ki kell vivnunk külbefolyások ellen, azon elemek irányában, a melyeknek ellensúlyozását nem csak az állam, de mindazon tényezők irányában is hangsúlyoztam, a mely tényezőket én mélyen tisztellek, de kiknek befolyását a mi ügyeinkre nézve oly kevésbé ismerhetem el illetékeseknek, a mint ők meg nem nyugodnának, ha mi az ő ügyökbe befolyani akaránk.

Visszatérve az általam föltételként felállított alapelve, világosan következik, hogy midőn a közönséges egyetemes ker.

kathol. anyaszentegyházat emlitem, abból azon következtetést vonom, hogy azon közönséges keresztény kath. anyaszentegyház ugyanaz Francia- és Olaszországban, ugyanaz Amerikában, mint Magyarországon, tehát egy francia-olaszországi kath. egyházat részéről el nem fogadok, mert én csak egy közönséges anyaszentegyházat ismerek, és mert azon külön egyházaknak kijelölése mind oda vezet, a mit mi legkevésbé akarunk, tudnillik az egységnek szétbontására, erejének gyöngítésére, mi által elleneink céljait mozdítjuk elő....

Felhozott egy tanár ur részéről, s én arra sulyt fektetek, hogy nemesak az autonómia számára kijelölt, hanem mindazon egyházi ügyekre, melyekre, bármely oknál fogva, a világi híveknek be-

folyás szerzendő, az értelmiség (intelligentia) rokonszenve és hatálya megszereztessek.

Már előbb mondatott igen tisztelt barátom gróf Apponyi György részéről, hogy annak meghatározása, mi az értelmiség, felette nehéz. Senki sem mondhatja, hogy erre kizárólagos szabadalmat bír. Mindenki intelligenciát tulajdonit magának. Én azonban megkísértem katholicus szempontból meghatározni, hogy kit tartok kath. téren értelmes embernek. Azt, ki önmaga részéről mélyen tanulmányozta az egyház viszonyait, belső szervezetét és működését, tehát a ki ezek iránt magával tisztában van és eljut azon véghatárhoz, a hol az emberi értelem korlátainak az isteni kinyilatkoztatás, a hit, tesznek határt.

Azt, ki a vallásos meggyőződés magasztos felülemelkedtségében tovább nem buvárkodik ott, hol ezen szabályok az emberi észnek szabva vannak, hanem meghajol a egyház tekintélye előtt, mely tekintély hivatva van az egyházat kormányozni, a szent hagyományokat, a szentírást és az anyaszentegyház ta-

Thiers Adolf, a jelenlegi francia kormány elnöke.

nait magyarázva és hirdelve, az utódokra szeplőtelenül átszár-
mazzatni. Azt, ki ezen tekintély előtt alázatos szívvel meghajol,
és azt a kath. ügyekben illetékeseknek vallja. A ki nem így
érez, eltérhet a kath. hittől, senki sem fogja kényszeríteni, hogy
katholikus maradjon.

A ki ezen fő alapszabályhoz alkalmazkodni nem kíván,
nem az egyház által kényszerítették ezen határok előtt megha-
jolni, hanem akkor a katholicismus sajátlagos jellegéből kivet-
kőzik. De még egy keveset az értelmiségről. (Derültség. Hall-
juk!) Magam is nagy súlyt fektetek az értelmiségre, ha azonban
szemügyre vesszük egyházunk megalapítását, mindenek előtt
szent alkotójának, üdvözítőnknek azon óhajával találkozunk,
melyet, mielőtt még egyházát szervezte volna, menyei atyjához
intézett e szavakkal: *Confiteor tibi Pater coeli et terrae, qui ab-
scondisti haec prudentibus et sapientibus et revelasti ea parvulis.*
Ita Pater!

Azon elvet hirdeté egyházunk szent alkotója, midőn egy-
szerű, de tiszta szívű, vallásos érzelmi halászkokkal vette magát
körül és jóllehet mindenkinek volt mondván: Hirdessétek az
evangéliumot minden teremtménynek.

De mégis ezen tanító-kötelmek és azon szent elvekbe és
vallásos oktatásaiba való első beavatást éppen azokra terjesztette
ki, a kik — mondjuk meg igazán — magához az értelmiséghez
nem számíthatók. Nem választotta ő a felfuvalkodott irástudó-
kat. (Zajos derültség és taps). Nem a képmutató farizeusokat.
(Zajos derültség, éljenzés). Nem a synedriumhoz és a főtanács-
hoz tartozó kétszínű főhivatalnokokat, kik valamint Nicodemus
éjjel sompolyogva keresték fel üdvözítőnk, hogy részesüljenek
malasztos tanításaiban. Nem választotta Üdvözítőnk ezeket,
kik „a kecskét is a káposztát is“ megmenteni akarják. Nem
azért hozom fel e dolgokat, mintha az értelmiség ellen akarnék
szólni, hanem, hogy kimutassam, miként üdvözítőnk nem ki-
zárólag azokban vélte feltalálni egyháza alapításának fé-
tényezőit.

Felhozta még, — és idézte az igen tisztelt tudós tanár ur
hollós Mátyás királyt. (Halljuk).

Lássuk és derítsük fel, hogy mi volt az, miben e nagy
király az ország önállóságát és függetlenségét Róma irányában
megővta. Tudjuk azt, hogy Vitéz János, a híres esztergami érsek
az ország jogai védojeül lépett fel a király előtt, és e tette miatt
az érsek disgratiába esett Mátyásnál, úgy hogy a király, az ő
halála után oda törekedett, hogy valami tehetetlen ember tés-
sék az esztergami primási székbe, a mely primási szék akkor
tájban, a világi ügyek elintézésére az ország kormányzatára
is főirányt adó és tulsuly befolyással volt.

Mit kegyeskedett dicső királyunk tenni? (Halljuk! Hall-
juk!) Silesiái Jánost más néven Beckenschlager az idegent
nevezte ki e fő polezra világos hazai törvények ellenére, melyek
szerint ily állásokra csak benszülöttek és nem idegen jövevé-
nyek alkalmaztathatók. Dacára annak, hogy a római pápa és
az egész ország felszólalt, ő tágon értelmezett apostoli jogainál
fogva, mégis makaesul ragaszkodott Beckenschlager
Jánosnak általa lett primási kinevezetéséhez és e primásról
a krónika később megírta, hogy: „több gyalázatot, mint kinevet
vitt magával.“

Hogy azon védelem tehát, melyet Mátyás király a romai
pápaság ellenében Roma illetéktelen és állítólagos tulterjesz-
kedése ellen gyakorolt, az egyház javára szolgált volna, azt
állítani nem fogja senki, ki az ügynek elfogulatlan és részrehaj-
latlan bírálója. (Élénk helyeslés.) Mielőtt azonban beszédemet
befejezném, egyet hallgatással nem mellőzhetek.

Előttem, és azt hiszem, minden elfogulatlan ember előtt,
mérvadó egyedül az lehet mindig: mi, és nem az, hogy ki által
mondatik valami; vannak azonban mégis körülmények, melyekre
áll az, hogy ha egy nagytekintélyű, mindnyájunk által elismert
tehetségű államférfiu mond valamit, annak kétségtelenül nagyobb
súlyt, nagyobb nyomatékot szoktunk tulajdonítani. Épen ez
késztet engem azon megjegyzésre, melyet ezennel kockáztatni
bátor leszek. Ha békóba, vasra vert rabszolgák, követve a
kereszténység szellemét, mely türelmet és az Isten végzésébeni
megnyugvást, s még az ellenség iránt is szeretetet kíván, nem
láznak fel, azt értem; de, hogy szabad emberek, önjószán-
tukból, szabadakaratulag vállalkozzanak arra, és azt óhajtsák,
hogy kezeinkre békókat rakjunk, ez oly valami, melyet a vilá-
gon sehol sem fogunk feltalálni, s a melyen méltán fog álmél-
kodni bármely hitű felekezet, hogy találkozhatik egy egyházi
érdekeket és 8 millió hívek: vallási igényeit képviselő testület,
melyben ilyen terv indítványoztatik. Pedig épen ezt akarja
mindnyájunk méltó esodálkozására igen tisztelt barátom Bar-
t a l György, mivel én egy ösvényen jártam azon nehéz idők körülmé-
nyei között, midőn ösvényt kelle törni, félreismeret hazafüni
törekvéssel azon viszonyok előkészítésében, melyek beállottak,
és kinek szabadelvűségét annyiszor tanultam tisztelni. Ő az, ki
óhajítja, hogy be kellene hozni a tetsztvényjogot, mely az egy-
házat békóba veri.

Méltóztassanak jól megérteni, azt mondom: kellene be-
hozni, mert am olvassuk át rendre országunknak minden eddig
létező törvényeit, és ez tiszteletére legyen mondván a magyar
törvényhozásnak, mely a vallás szabadságát minden időben oly
mélyen tisztelte, — és nem fogunk egyetlen törvényre sem
akadni, melyben, — jól kívánok megérteni — egyházi, vallási
ügyekre vonatkozólag az előleges censurának legsajnosabb,
legsujtobb ezen neme törvényesített volt. Nézze bárki
Mátyásnak, Ulászlónak, s a későbbi kornak törvényeit mind
rendre át, azokat, melyeket e végett idéznek és a szent székkel
való állami és polgári viszonyokra vonatkoztatnak, — és ezen
ügyre vonatkozólag senki sem fog egyetlen pozitív törvényre
sem akadni, mint nem akadtam én sem, pedig én is buvárkodtam
azokban, mert fiatal koromtól fogva azon egyetlen vágyam
volt, hogy egyházamnak szabadságát lehetőleg ellenőrizzem.

Tudom, hogy azon időből, midőn az állam az egyház
irányában magának oly sokat követelt, léteznek felsőbb rende-
letek, melyeknek következtében ezen előleges censura gyakor-
latba jött. De kérdem, — és e tekintetben fordulok a szélsőbaltól
a szélsőjobbhoz, az országgyűlés mindkét házbeli törvényhozó
atyáihoz, vajjon van-e az iránt véleménykülönbség, és nem áll-e
fenn sértetlenül azon elv: a mit a törvény nem tilt, az szabad:
(Hosszan tartó zajos tetsztényilatkozatok.) Kérdem, vajjon azo-
kat, mik patensek által esorították a vallásfelekezetek előbb
fennállott joggyakorlatának szabadságát, nem semmisítették-e
meg örökre a sajtószabadságról szóló törvény által? (Zajos
helyeslés.)

Nem temette el örökre azokat az 1848. XX. t. cz., mely-
nek alapján a viszonylagosság elvénél fogva nem tagadható
meg az a nyolcz millió katolikustól, mi egy sokkal csekélyebb
számu felekezet irányában megadatott. — Luther szabadon
levelezett Eperjes városával, a hozzá forduló erdélyi szászoknak
a misemondás ügyében szabadon válaszolt, és Socinian, midőn
vallási nehézségek adták elő magukat, az unitáriusokkal szaba-
don érintkezett, és midőn minden más vallásfelekezet, sőt még a
titkos társulatok is, kik bizony arra, a mit tenni szándékoznak,
nem fognak előleges engedelmet kérni, placetum nélkül érint-

kezhettek egymással, akkor egyedül mi lennénk elütve attól, hogy egyházunk látható fejével egyháziakban és lelkiekben érintkezessünk? (Hosszasan tartó tetszésnyilvánítások).

Nesze jár különben annak, hogy ezen intézkedés a jelenlegi alkotmányos kormány által behozatni szándékoltatnék, vagy már be is hozatott volna. Ez esetben én küldőim nevében is, kiknek jogait szentül tartozom védelmezni, e helyen ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy oly rendelet, mely főnálló törvényeken nem sarkallik, semmis, és tisztelettel félreteendő. (Zajos éljenzés). S meg vagyok győződve, hogy egyházunknak mélyen t. főpapjai, áthatva szent kötelességöknek érzetétől, ugyanily szellemben fognak ecelekedni.

Meglehet, hogy emiatt kérdőre fognának vonatni, de azért legyenek megnyugodva. A 19-ik században előleges censurát gyakorolni, és ezzel bizonyos dolgoknak terjedését megakadályozni akarni, majdnem a nevétséggel határos, annyival is inkább, mert miután az állam hatalmában nincsenek oly eszközök, melyekkel az megakadályozható volna. Ily rendszabályok csak a kormány tekintélyének ártanak.

De tovább megyek. Méltóztatnak tudni, hogy a velünk állami kapcsolatban élő lajtántuli országok egyik minisztere: Stremayr, bár maga nem nagy barátja az egyház szabadságának, nem rég a legmegsemmisítőbb bírálatot írta a placetum ellen; s szersmind az uralkodói jóváhagyással találkozott azon tanácsot adta a fejedelemnek, kinek felvilágosodott és a mostani

kor haladását követő magas inteniói mindnyájunk előtt ismeretesek, hogy a placetum életbeléptetése kivihetetlen. De eltekintve attól, hogy azon nagy könnyüségül fogva, melylyel ma a kimondott szó bárhova villámsebességgel elhat, a placetumnak gyakorlati eredménye amugy sem lenne, — annyival is inkább, mert mihelyt bármely az egész egyházat kötelező végzés Romában hozatik, az két hónap lefolyta után az egész kereszténységet kötelezi. (Élénk helyeslés.)

Még csak Kállay Ödön t. tagtársunk egy megjegyzésére kívánok néhány szót szólani, nem oszthatom azonban azon nézetét, hogy a kath. egyház javainak feleslege más vallásfelekezetek javára is fordíthatassék.

Az 1790. 26. t. cz. 12. §-a szerint kimondattatik, hogy az evangélicusok alapítványai az evangélicusok, a katolikusok alapítványai a katolikusok részére kezeltessenek, — kivéve a Hrabovszky-, Szirmai és Apafy-féle hagyatékokaat, melyek mint tudom eddig már rég kiegyenlítették. Miből önként következik, hogy a fönlétező fölösleg, ha valami, mit alig hiszek — észszerű hovaforítást nem találna, mint kizárólagos katolikus egyházi és alapítványi tulajdon, a dolog természetéből folyólag annál inkább is tökéltendő, — minthogy különben újabb terhek volnának a sok adózásokkal amugy is tulterhelt hívő népre háritandók, melyeket lehetőleg tőle távol tartani, valamint mindnyájunknak, hiszem, ugy nekem különösen küldőimnek érdekeit soha szem elől nem tévesztve, multhatlan kötelességem.

HETI KRÓNKA.

Pest, mart. 25.

(—ss—) A kath. autonomia befejezte a javaslatok fölötti általános vitát, és két nap előtt átment a részletekre. Az általános vita alkalmával mondattak oly beszédek is, melyek mármár megingatták bennünk az autonomia sikere iránti reményünket. Szorosan egyházi dolgokba világi férfiaknak nem lehet befolyást adni; Krisztus urunk a püspököket rendelte az egyház kormányzatára és nem a híveket. Mindezt több fényes beszédben a többséget képező mérsékeltbb rész több szónoka be is bizonyította. Reméljük azonban, hogy a kölesönös eszmeesere, a higgadt vitakozás békülékenységre, jobb meggyőződésre fogja azokat is vezetni, kik eddig az autonomia fősúlyát abban látszottak helyezni, hogy a papok ellenében a világiaknak minél szélesebb körű befolyást biztosítsanak.

— Az országgyűlésről hire jár, hogy nem sokára elnapolja magát, és csak több hónap mulva folytatandja ülésezéseit.

— Szomoru hírek érkeznek Párisból, melyek kilátásba helyezik, hogy többé nem a nemzet maga fog saját sorsa felett rendelkezhetni, hanem idegen hatalom kezéből leend kénytelen elfogadni kormány-formát. — A vörösek győzelme Párisban már is azt eredményezte, hogy a poroszok kivonulása az országból beszűnttetett, s igen valószínű, miszerint az ellenség, kiből, ugy látszik, megszabadító készül válni, a lázongó fővárost, melynek zászlajára az „általános felforgatás“ van írva, ismét meg fogja szállni.

— A Versaillesban székelő nemzetgyűlés tegnapi távsürgöny szerint kimondta az ostromállapotot Páris felett. — Mit használ az? — Midőn csaknem minden nagyobb városban a párisi forradalmárok központi bizottmányának emberei kezdenek uralkodni, és pedig a köztársaság nevében. — Tehát köztársaság köztársaság ellen. — Lesz-e Thiersnek s társainak — kikben ugyis titkos monarchistákat sejt a közvélemény — ere-

jök a köztársaság jelszava mellett erkölcsileg megküzdhetni a támadókkal, kik által árulással vádoltatnak? — Bekövetkezett a pillanat, midőn a köztársaság elvével hamis játékot űző pártosoknak színt kell vallaniok; mert hogyha már egyszer megvan a polgárháboru, határozott jelszavakra van szükség, hogy tudja a nép, kivel tartson. A nemzetgyűlés nagy többsége monarchistákból áll. Miért nem meri kimondani ezt, kitzüni a monarchia zászlaját? Mert fél, hogy a nép, ha kénytelen leend a monarchiába belényugodni, ismét a császárságot fogja visszakivánni. Thiersnek kár volt a maeskat zsákban árulgatni; mert ha akkor, midőn a császárság szerencsétlen háborujának legremesebb napjait élte a nemzet, az Orléans nevet bátran kitzüzi zászlajára, ma valószínűleg tisztázottabb volna a helyzet s Páris városának polgársága nem esett volna szintén a köztársaság nevében küzdő socialisták, vörösek befolyásának áldozatul. — Most már ez is késő, s a ravasz, nem őszinte politika által a nemzet józan intelligentiája kiejtvén kezéből az erkölcsi hatalmat, ha a paraszt nép maga lesz kénytelen magát a vörösek ellen védelmezni, könnyű kitalálni, hogy nem oly kormányformát fog teremteni, minőt Thiers és társai obajtottak.

— Vilmos császár márt. 17-én d. u. 4^{3/4} órakor a legjobb egészségben Berlinben megérkezett, a korona-hg, Károly hg, gr. Moltke s a nagy tábornok kíséretében. — A császárné, a badeni nagyhgné, a koronahgné, Károly és Frigyes-Károly hgek nejei és Vilmos hg (a koronahg fia) eléje kocsikáztak.

A berlini pályaudvarban jelenvoltak az özvegy királyné, a badeni nagyhggé, Sándor és György hgek, az összes ministerium s a tábornoki kar; — midőn az ünnepiesen földiszított vonat a csarnokba beérkezett, lelkesült üdvözlés történt a jelenlevők részéről.

A császár először is az özvegy királynét s erre a királyi ház összes többi tagjait öleléssel üdvözlé, valamint gróf Bis-

mackot, Wrangel tbnagyot és Roon tükot. A császár láthatólag megindulva mindenkihez néhány szívélyes szót intézett; erre a városba kocsizott a palotáig. — Utközben a roppant néptömeg részéről mindenütt szakadatlan lelkesült örömkialtások voltak hallhatók. — A császár palotája előtt szintén roppant néptömeg volt összegyűlve, mely a császárt megérkeztekor lelkesülten üdvözlé. Miután a császár a kocsiból kiszállott, ismételve meghajtá magát s erre csakhamar megjelent az erkélyen, mindenfelé üdvözlővén a tömeget.

Szünni nem akaró ismételt hurrah (éljen) kiáltások között a császárnéval még egyszer megjelent az erkélyen s ismét mindenfelé köszönt, csak ekkor oszlott szét egy részben a közönség.

— A német birodalmi gyűlés nagy ünnepélyességgel nyitott meg. Minden pártból számos képviselő volt jelen. A diplomaták páholyában Orosz-, Angol-, Törökország és Belgium képviselői voltak jelen. Két órákor megjelent a szövetségi tanács, gr. Bismarck, Bajor-, Szászország, Württemberg s a többi szövetségi államok képviselői. Később a császárné, aztán a császár. Moltke a birodalmi karddal, Roon a jogarral, Rodern gr. a koronával, Wrangel tábornagy a birodalmi zászlóval. Bismarck gróf erre megnyitottnak nyilvánítá a gyűlést.

A pazar fény és jelentőség nélküli formaszereplésről tehát nem feledkeztek meg Berlinben, csak azután a német nép ne engedje magát elvakíttatni az üres külsőségek által, s jogai hangsúlyozását férfias kötelemnek ismerje.

Rövid hírek.

— Királyné ő felsége rövid itt-mulatása alatt több nyilvános intézetet szerencsétlenül legmagasabb látogatásával. F. hó 19-én a lipótmezei országos tébolydát látogatta meg. Legelőször az intézeti kápolnát, aztán a konyhát szemlélte meg ő felsége, honnan az intézeti igazgató ur vezetése alatt majd az összes beteg-osztályokat látogatta meg; nagy érdeklődéssel adatott magának mindenről felvilágosítást s az igazgatói lakosztály termében kegyeskedett a látogatási könyvbe legmagasabb nevét beírni. — legfelsőbb meglegedését nyilvánítván az egész berendezés és a tapasztalt kiváló tisztaság iránt. Utána való szombaton pedig az izr. árvaházat lepte meg magas látogatásával. A tanterembe érkezvén, a növendékek éljenzéssel köszönték a kegyes asszonyt, és egyikök szép tiszta magyar beszéd kíséretében nyújtott át a felségnek egy gyönyörű bokréját, mit a királyasszony nyájasan megköszönt. Azután kérdést tett, vajjon miféleképpen tanulnak? beszélnek-e s tanulnak-e mind magyarul? stb. Bejárván minden helyiséget, örvendetes meglepetését nyilatkoztatá a látottak és hallottak fölött. Végül a királyné bejegyzvén nevét a vendégkönyvbe, egy félórai időzés után bucsut vőn ő felsége az árvaktól.

— Ő felsége a király a legutóbbi vizár által károsult magyarországi szegénysorsú lakosok részére ötezer (5000) forintnyi segélyt méltóztatván magán-pénztárából lekegyelmesebben endedélyezni. — ezen segélyösszeg részletekben Békés, Bihar, Csongrád, Pest, Pilis és Solt, Szabolcs, Szatmár, Temes, Tolna és Torontál megyék, továbbá a Jász-Kun kerület és Temesvár szabad királyi város közönségeinek küldetett kiosztás végett a magyar királyi bnlügyminiszterium által.

— Ő Felségeik Bécsbe utaztak. A királyné két napig ma-

radt ott s aztán gyermekeivel Meranba ment. A király ápril 8-án keresi fel, s ott töltik a husvéti ünnepeket. A királyné május hó közepéig marad Meranban, akkor néhány hétre Bajorországba megy szülőihez, innen Ischlbe őszi furdőre — s úgy tér vissza Gödöllőre.

— A pesti első kath. polit. casino tagjai márt. 20. élvezetes estét töltöttek. Török János elnök jelentést tett az ország primásánál végbement tisztelgésről; zajos éljenzéssel fogadtatott azon örvendetes tudósítás, hogy Simor János ő hűgsége a casino tagjai közé lépett. Lonkay Antal felolvasta ő herezezségének a casino üdvözlő feliratára adott eszmedus gyönyörű válaszát, melyet nmlgu gróf Cziráky János tisz. elnök urhoz intézett. A magas válasznak mind magyar szövege, mind német fordítása zajos tetszéssel fogadtatott. Örömmel vette tudomásul az egylet, hogy főjegyzője, Lonkay Antal, az autonómiát szervező gyűlés szombati ülésében a kath. polit. casinók eszméjét Perczel Miklós támadása ellenében bátor nyíltsággal és ezáfolthatlan érvekkel megvédelmezte. A casino ezért Lonkay Antalnak elnök indítványára forró köszönetet szavazott. Előadást tartottak: Viola K. ur a kath. aut. congressus üléséről; Czibulka János ur pedig körszemlét tartott Európa összes államainak legújabb kath. polit. helyzetéről, s aztán az iskolaügyről, különösen a közös iskolákról. A casino tagjai feszült figyelemkőn kívül lelkes éljenzéssel a köszönettel jutalmazták a nt. előadót.

— Besztercebánya megyében márczius 10-én halt meg a barsi főesperes, t. kanonok s janolehotai plebános főt. Faix János ur. — Az ő. v. f. n.!

Pályázat.

Pestmegye Réka s községében a rom. kath. kántortanítói állomásra f. évi ápril 12-kére pályázat hirdettetik. Javadalma: szabad lakás, minden házaspár után (van 600 pár) fél pozsonyi mérő buza és 25 kr — ebből a különbféle gabonából és kész pénzből bejönni szokott mennyiség értéke tesz legkevesebb 575 frtot —, stóla körülbelül 150 frt, egy szőrös-kert, 1200 □ ölével 26 hold szántóföld, melynek műveltetési költségeit és adóját a haszonélvező viseli, és otyasütésért másfél pozs. mérő buza. — A pályázni kívánók a rékasi rom. kath. iskolaszékhez címzett és kellőleg felszerelt folyamodványukat főt. Strázsza Endre esp. és tápiógyörgyei pleb. urnál adják be s a kitűzött napon Rékason személyesen jelenjenek meg. Kelt Rékason, márt. 13. 1871.

Tanács János, ez. kanonok, pleb. isk.-széki elnök.

Pályázat.

Biharmegye sárréti kerületében Berettyószentmárton községében a romai kath. kántortanítói állomásra pályázat nyitattik ápril hó 1-ső napjaira, a mikorra a pályázók folyamodványukat alulirtohoz beküldjék. — Járulék: 257 frt 67 kr, szabad lakás kerttel, jelentéktelen stóla, s rendkívüli segély 30 – 40 frt. — Báránd, márt. 21. 1871.

Ludvig János, sárréti esperes.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához be- küldött pénzekekről: Laudon Sándor ungvári elemi főtanító 167 frt 15 kr, Zsolner László pelejthei esperes és pleb. 50 ft 40 kr, Berký József esurgói esper. és pleb. 44 ft 10 kr, Czompó Gábor kaposvári gymn. tanár 3 ft 15 kr, Horváth Imre szerencsi pleb. 28 ft 35 kr, Mikita Máté bazilrendi tartományi főnök 6 ft 30 kr, Póda Endre soproni káplán 36 forint, Beller József apát és miskolci pleb. 69 ft 30 kr, Német József temesvári ideiglenes papnőveldei igazgató 286 ft 65 kr, Tanács János rékasi pleb. 2 frt, Czédler János nyugalm. pleb. 3 ft 15 kr, Csiky Ignác kishjenői pleb. 54 ft 75 kr.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum” nyomdájában 1871. (Barátok tere 7-dik szám.)